

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 33.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Șapte secte religioase de diaconul Dr. GHEORGHE COMȘA.

În timpul din urmă s'a ivit în țara noastră mai multe secte religioase, cari pentru oamenii neinițiați ar putea să însemneze că au dispărut cei ce fugeau de stafiile religiei, căci doar acum se propagă abondent religia sub impulsul diferitelor secte religioase. Și nu este adevărat. Se poate oare ca setea după cele sfinte la poporul nostru să fie stâmpărată prin intermedierea sectelor religioase? Nimeni nu va susține o asemenea teză, dacă este adevărat român!

Cu toate acestea sunt nu mai puțin de cât 7 (șapte) sectele din țara noastră. Numărul acesta destul de mare al sectelor, nuanțază în chip caracteristic adevărul că secta religioasă a poporului nostru nu are nici o legătură cu aberațiile de ordin religios. Căci nu în numele religiei lui Hristos se coboară în poporul nostru acei propovăduitori răsăriți pentru noapte cari sunt întreținuți cu bani de proveniență străină. Este dovedit bunăoară despre o sectă din țară că poate întreține cu plată numai doi predicatori. Toți ceilalți sunt plătiți de organizațiile din străinătate ale sectei.

Trebue să fim convinși, că banul străin vine dela cei ce ne invidiază mărirea națională. Numai în chipul acesta înțelegem ființa celor șapte secte în țara noastră. Ele sunt acestea:

1. Adventiști de ziua șaptea.
2. Baptiști.
3. Nazarenii sau pocăiții.
4. Asociația internațională a studenților de biblie.
5. Creștinii liberi ai evangheliei sau evangheliști.
6. Inochentiștii și
7. Secta cea mai nouă numită „Penticostal“.

Sub ochii noștri se dărâmă părerea, că încetul cu încetul s'ar mai domoli propaganda sectară. De aceea preoții noștri, în calitate de păstori ai sufletelor, au tot mai mare trebuință

să cunoască bine sectele, doctrina și activitatea lor. Chiar preotul care nu are nici un sectant în parohia sa, încă are datoria să cunoască sectele și mijloacele pentru combaterea lor. Motivele nu este loc a le expune aici, dar istoria ne spune, că în trecut sub stăpâniri străine, ortodoxia nu eră de nimeni apărată, ci bunăoară în dieta din Octombrie 1600 după căderea lui Mihai Viteazu s'au luat măsuri din partea foștilor asupritori ca nici un preot român să nu mai poată intra în Transilvania.

Poporul român a plătit scump păstrarea credinței sale în trecut. Azi nu i-se mai cer atâtea jertfe, dar se cere mai ales dela preoți un interes mai viu pentru ceea ce cu vrednicie se numește ortodoxie. Statul ia măsuri ce cad în competența lui pentru apărarea credinței strămoșești dar atâta nu ajunge. Nouă ni se cere o apostolie mai conștientă. În interesul acestui apostolat sunt scrise rândurile de față. De aceea socotesc că e bine să cunoaștem și secta cea mai nouă care s'a ivit la noi sub denumirea „Penticostal“. Ea este importată din America și anume mai întâiu în comuna Cuvin din județul Arad, având de conducător pe Vasile Semenașcu cu 25 aderenți. Secta mai are aderenți în comuna Păuliș din acelaș județ, în frunte cu Gheorghe Bradin și Dimitrie Stofu. Numărul redus nu importă, căci așa au început și baptiștii și alte secte.

Secta este compusă din persoanele retrase din organizațiunile baptiste și din membrii noi. Are legături cu un anumit Budean Pavel din orașul Adron Ochio, America. Acest Budean a tradus din limba engleză și mărturisirea de credință a sectei, pe 12 pagini în broșura ce poartă titlul: „*Declaraarea fundamentului adevărat*“.

Broșura s'a trimis la noi în țară și este caracteristică declarându-se într'ânsa că este dătătoare de măsură numai pentru predicator dar nu și pentru adeptii sectei. Numele o are dela faptul că toți credincioșii sectei au dreptul să aștepte „*Promisiunea părintelui, botezul în spiritul sfânt și foc*“, după expe-

riența personală acelor din biserică primitivă. De oarece Pogorârea Duhului Sfânt s'a întâmplat în ziua cincizecimei, de aici, după terminologia grecească, secta a împrumutat numirea sa.

Ceva de tot specific nu găsim în doctrina sectei față de alte secte. Adunările se țin în zile de Duminică iar „Cina Domnului semnifică participarea din Sfânta natură a Domnului Isus Hristos”. Cum vedem este ceva exoteric din această doctrină, tradusă foarte greșit, într'o limbă românească aproape de neînțeles. Ca probă citez de la pag. 7 următoarele:

„Părintele, Fiul și Duhul Sfânt nciiodată nu se schimbă ca persoane; nici *incâlciți* în legătura lor; nici despărțiți în respectul dumnezeirii lor; nici opunători în cooperare”.

O eroare specifică a acestei secte este, că Mântuitorul va judeca lumea în timpul domniei de o mie de ani pe pământ, deci nu la sfârșitul acestei domnii cum învață tot greșit studenții bibliei și adventiștii. Deci penti-costaliștii propagă un milenism specific.

În privința căsătoriei între altele ei dă următorul sfat: „Sfătuim pe servii Penticostali de a nu împlini serviciul căsătoriei între careva credincios și persoana divorțată, a cărui fostă soție sau soț încă trăește”.

Cei despărțiți să nu se mai căsătorească.

Relativ la datoriile către stăpânire ei se arată a fi devotați numai dacă statul le garantează libertatea răspunderii erorilor.

În fața faptului, că această sectă nouă a întregit la 7 numărul sectelor din țară, nu putem sta nepăsători. Tuturor slujitorilor altarului ni se împune datoria de a ne potența zelul pentru Biserica ortodoxă. Să nu uităm:

1. Că sectele se răspândesc în special pe la periferiile țării, evident în scop de a ține în continuă agitație populația dela granițe. Apoi:

2. În fruntea mișcărilor sectare sunt puși români numai pentru a se eluda vigilența factorilor răspunzători de liniștea religioasă și cetățenească.

3. Se ivesc continuu treceri dela o sectă la alta.

4. Sectele oprite, ca de pildă: Studenții bibliei, Nazarineni, etc., se prezintă ca bap-tiști pentru a eluda organele polițienești și a se putea întruni. Aceasta de sigur nu în numele religiei creștine, care nu cunoaște mijloace subversive.

5. Doctrina sectelor, așa cum s'a tipărit în broșuri, nu prezintă adevărata lor doctrină, pe care o propagă pe larg numai în secret.

6. Sectele oprite, în loc de adunări, își propagă ideile prin broșuri.

S'ar putea face încă multe observări, dar în tot cazul nu vor întârzia preoții să tragă concluziuni folositoare Bisericii. Doresc din inimă ca cea mai modestă contribuție la înlăturarea răului, să fie aceste rânduri.

Cuvintele

diului ministru al cultelor AL. LĂPĂDATU.

P. S. Sa Episcopul Vartolomei al Râmnicului Noului Severin, — cum am anunțat — și-a dezvoltat în ședințele senatului dela 28 și 29 Dec. 1923, interpelarea în chestia situației materiale a bisericii, arătând că preoțimea minoritară este cu mult mai bine retribuită, decât preoțimea română. P. S. Sa a cerut ca statul să ajute după bună dreptate bisericile noastre ortodoxe.

Cuvântarea rostită de dl Alex. Lăpădatu, ministrul cultelor, ca răspuns la această interpelare, cuprinde — după notele stenografice — și următoarele declarații în chestiunea *salarizării preoților*:

Prea Sfințitul Episcop al Râmnicului, ca și toți oamenii bisericii cu care am venit în contact și am discutat această chestiune, știu prea bine că eu de cum am intrat în guvern, la departamentul cultelor, mi-am dat seama atât de situațiunea grea în care se găsesc preoții prin salarizarea pe care statul li-o acordă acum, cât și de faptul că această situațiune trebuie remediată numai decât.

În acelaș timp, examinând bugetul cultelor, am constatat disproporțiunea sumelor pe care statul le acordă bisericilor eterodoxe față de biserică ortodoxă.

Eu cred că nimeni nu poate contesta interesul meu pentru biserică națională. Cel puțin jumătate din scrierile mele istorice sânt consacrate trecutului acestei biserici. Particip, apoi în mod activ, la viața bisericească, fiind membru în toate corporațiile organizației noastre eclesiastice de peste munți: în comitetul parohial, în sinodul eparhial, în consistorul episcopesc și în congresul național bisericesc al mitropoliei transilvane.

Statul e obligat să susțină fără deosebire și în mod echitabil bisericile de toate confesiunile, ca unele ce îndeplinesc acelaș rol moral și religios, hărăzit lor de Hristos pe pământ.

Dar, unele din aceste biserici prin dezvoltarea lor favorabilă în trecut, dispun de mijloace mai însemnate de cât altele, neprivilegiate și chiar nerecunoscute secole de arândul de fostele stăpâniri. Avem adecă biserici bogate și biserici sărace. Și biserică săracă, la noi, este din nefericire tocmai cea națională. Din acest punct de vedere statul trebuie să facă o deosebire: să echilibreze dotația la care e obligat față de ele.

Dar mai e ceva. Chiar în lăuntru al aceleiaș biserici sânt mai multe categorii de enorii și de preoți: unele mai bune, altele mai slabe, ce privește veniturile. Și din acest punct de vedere statul trebuie să facă o deosebire la plata salariilor. Căci negreșit, nu este drept și nici în interesul misiunii ce urmărește biserica bietul preot din creerii munților apusei, fără pământ de cultură și cu sate sărmăne, să fie retribuit la fel cu preotul de pe văile roditoare ale Mureșului cu pământ întins de cultură și cu sate înstărite. Statul nu trebuie deci să salarizeze la fel pe toți, ca astăzi, ci numai să completeze în chip echitabil și folositor, veniturile preoților, așa ca să nu fie, relativ, unii prea îndestulați, iar alții prea lipsiți.

Din momentul când am venit în capul ministerului, de culte mi-am dat seama că bugetul cultelor trebuie complet remaniat în actuala lui întocmire, ca să corespundă cu adevărat necesităților pe care biserica le reclamă, cu toată dreptatea, dela stat.

Dar am văzut că această lucrare nu se poate face decât după aceea a constatării veniturilor pe care preoții le au și le folosesc din averile proprii ale bisericilor ce deserveșc și după aceea a întocmirii, pe baza acestor constatări, a unor nouă norme, nu de salarizare, ci de completare a veniturilor personalului clerical.

Lucrarea aceasta nu se poate face însă în o lună două ci în câteva luni de zile, condusă fiind cu toată serioșitatea și stăruința... Și atunci nu se va mai întâmpla ceea ce spunea P. S. Sa, ca preotul român, din Săcuime, cu una sută de mii lei venit pe an din averea proprie a bisericii sale, să mai primească dela stat un cadou de 2000 lei pe lună pe care să-l încaseze cu un zâmbet de ironie.

Eu mi-am propus, domnilor, să fac această lucrare și o voi face.

Biserica română din Transilvania reprezintă în actuala ei organizație de peste jumătate de veac, o tradiție pe care nu este iertat s'o stânjenim în dezvoltarea ei înainte de a socoti și chibzul bine îndreptarea ce trebuie să i se dea în viitor, potrivit nouilor schimbări și întocmiri inetrvenite în viața românească prin constituirea statului întregit...

Trecem prin greutăți pe care mai toți le simțim deopotrivă, dar instituțiile noastre istorice vor ieși călitate din aceste greutăți și vor ajunge la limanul dorit. Să avem deci încredere, să fim plini de nădejde și să lăpădăm dela noi amărăciunea, căci vom dobândi binele meritat.

Ce mă privește, dacă nu aș fi avut această încredere și nădejde și dacă nu aș fi avut convingerea că sânt și eu în stare să contribuesc, cât de cât, la pregătirea binelui viitor, vă asigur, domnilor, că nu aș fi primit o răspundere așa de mare ca aceea ce mi s'a dat: de a fi, față de guvernul țării, reprezentantul intereselor și năzuințele bisericii noastre străbune.

Putem răbdare încă, bună înțelegere între toți, conlucrare și sprijin reciproc, și vom ajunge ca în statul român și prin statul român, *biserica ortodoxă să devină ceea ce trebuie să fie în viața neamului, — instituțiunea care să promoveze toate năzuințele superioare, religioase și morale, ale acestui neam.*

Acestea sânt lămuririle, precise și actuale date din partea dlui ministru al cultelor Al. Lăpădatu.

Enunțiațiunile sale, făcute în senat, arată că statul va fi „susținătorul conștient al intereselor bisericii sale naționale,” și că acelaș stat care a creia, România întregită de a tăzi, „va aduce și biserica națională la nivelul la care trebuie ca să ajungă, adevă să rivalizeze și să emuleze cu cele mai bine organizate și conduse bisericii”.

Asfel, biserica noastră și preoțimea ei nu poate decât să dorească *infăptuirea* cât mai neîntârziată a frumoaselor cuvinte, rostite de dl' Al. Lăpădatu ca ministru și ca istoric, — pentru ca în noua orânduire a rosturilor sale, această biserică să poată răspunde tuturor necesităților atât din punct de vedere moral, cât și național.

Cazul dela biserica „Cuibu cu barză”

Reproducem articolul eminentului scrietor bisericesc preot Gr. Pișculescu, despre incidentul dela Biserica „Cuibu cu barză” din București.

Amicul Gh. Becescu-Silvan și alți câțiva scriitori — mai mult sau mai puțin liber cugetători — se folosesc de incidentul dela Cuibu cu Barză ca să exprime, deasupra acestui incident, părerile lor independente. Ei nu participă la discuție, fiindcă nu cred nici ce crede biserica ortodoxă, nici ce crede T. Popescu. Ei spun, în substanță: Cearta voastră, pentru noi, n'are nici un interes. „Un lucru este netăgăduit de toată lumea, și de cea laică și de cea clericală, că biserica e aproape moartă”. Și aici începe fiecare — după puteri, stil și temperament — constatări triste, zugrăvelile cu funingine ori cu bitum și enumerarea multelor și grelelor păcate ale vieții noastre românești, pentru cari s'ar părea că biserica nu mai are nici leacuri nici doctori.

Ce ne facem cu această jalnică stare generală?

Ce proiecte aveți? Ce îndreptări propuneți?

Care este mântuirea, dacă aceea propăvăduită de preotul T. Popescu miroase a protestantism? — Așa ne întreabă, cu dreptate, independenții cari au luat cuvântul, cu prilejul incidentului dela biserica Cuibu cu Barză.

Problema e vastă și complicată ca Labyrintul lui Dedal. Răspund numai și numai în numele meu și pe riscul propriu. E o slabă încercare de a pune în lumină cauza cea mare pentru care bolim bisericește, de atâta vreme.

Paralizia de care suferim nu poate fi tămăduită nici azi, nici mâine, nici multe zile de aci înainte. Vinovați suntem cu toții, fiecare în parte și toți laolaltă. Păcatele noastre politice au avut funestă înrâurire asupra bisericii. În țara noastră mai mult de cât ori unde, credința, tainele și toate frumusețile religiei creștine ortodoxe au fost osândite cu ușurință, ca niște mobile arhaice, și de fapt au fost exilate — într-o cameră de *débarras*.

Curioasă constatare! — Unii dintre censorii deplorabilei noastre stări bisericești au pus și ei umărul, la această evacuare. Iată, de pildă, amicul meu Silvan, acum treizeci de ani, era seminarist. Pot eu să-i iert fuga lui din seminar, când cuget cât folos, cât prestigiu, câtă podoabă ar fi adus bisericii: Silvan, scriitorul plin de închipuire, Silvan, pasionatul și răscolitorul orator popular?

Sunt sute și sute acești fugari dela seminar, cari stau azi la loc de frunte, în magistratură, în barou, în administrație, în armată, ba chiar în medicină și în presă și cari, din când în când, deplâng sau înfierează păcatele bisericii trădate și sărăcia de personal tăți din sânul ei.

Cum vreți să aveți o biserică vie, harnică, învățată și demnă, atunci când, mai toți, cari îi spuneți în obraz câte cusururi are, ați fugit din slujba ei și v'ați agonisit merite și renume, pe terenuri străine?

Dar vinovăția e mult mai mare și urcă mult mai sus. Pentru ce toate drumurile și toate ramurile vieții noastre laice sunt pline de transfugi bisericești și anume oameni cari au dovedit — care pe unde s'a înrădăcinat — însușiri și competențe strălucite?

De ce au fugit și de ce fug și azi, din școlile noastre clericale, elevii cei mai valoroși?

Pentru că acești copii își dădeau și își dau seamă curând că aci, în seminar, unde îi aduc părinții lor — bieții preoți și gospodari rurali — statul epitrop nu îi ia în serios nici un moment, nu are pentru ei nici o tragere de inimă și îi consideră ca pe o povară plictisitoare, de care nu știe cum să se scape. Ei se simt umiliți, lăsați la voia întâmplării, brutalizați de niște spiritali grosolani și analfabeți și obligați să învețe niște lucruri, pe cari, în primul loc nu le cred nici domni de pe catedră.

Statul român, dela secularizare încoace, n'a mai avut nici o dragoste și nici o pricepere pentru Biserica lui Isus Hristos și pentru cei ce voiau să i-se dedice Oamenii noștri politici, începând cu Kogălniceanu și cu Rosetti, nu mai sunt fiii bisericii creștine. Fiind mai toți crescuți în Occident, în atmosferă liberăcugetătoare și revoluționară, ei sunt tot ce vreți: — materialști, pozitivști, evoluționiști, francmasoni, ocultști... — afară de creștini și de cavaleri ai crucei.

Acești bărbați de stat, complectamente străini de Isus Hristos, trebuie să se ocupe de Biserică, să

dea programe și duh seminariilor, să le trimită dascăli și directori, să trieze pe profesorii dela teologie și să aleagă, în parlamentul țării, pe Episcopi și pe Mitropoliți.

Vă dați bine seama ce însemnează aceasta? Niște oameni cari nu dau pe la biserică decât la zece Mai, cari nu știu nici *Decalogul*, nici *Simbolul credinței*, cari nu se spovedesc și nu se împărtășesc niciodată, cari nu cred nici în Tatăl, nici în Fiul, nici în Duhul Sfânt — acești oameni fac și desfac totul, în biserică românească, zisă de stat și dominantă!

Ironia și monstruoziitatea sunt tot atât de mari ca și în fabula care povestește că lupul a ajuns odată baci la stână și dădacă la miei.

Într-o țară unde toată viața și toate treburile bisericii — dela numirea paracliserului rural, până la alegerea Mitropolitului Primat — se află pe mâna unor epicurei și unor volteriani, cum era să scăpăm de bancruta confesională care începe să se declare?

Înțelege oricine, acum, în ce prăpastie fără fund cad întrebările: Ce ne facem, cu jalnica noastră stare generală bisericească? Ce proiecte aveți? Ce îndreptări propuneți?

Înțelege oricine, acum, în ce tragică situație negăsim. Toată lumea începe să ne ceară: virtuți, învățătură, devotament păstoral, caractere, fapte mari oameni mari!.. — adică, încă odată eternele comori creștine. Dar, iată cheile acestor comori stau — la noi — în buzunarul lui Julian Apostatul.

Mișcarea din biserică Sf. Ștefan Cui-bu-cu-Barză este un fenomen de reacțiune și de revoltă. Numeroasele voci cari s'au ridicat și se ridică, în favoarea lui T. Popescu, sunt un semn fericit că societatea noastră nu vrea să piară de inanție religioasă. Dacă lumea noastră începe să se intereseze atât de viu de biserică și de lucrurile credinței însemnează că ne apropiem de sfârșitul jalnicei noastre robii bisericești.

Din nenorocire, valurile mișcării de la biserică Sf. Ștefan au fost canalizate spre o moară străină și T. Popescu, s'a făcut morarul unei alte confesiuni. Din expunerile lui recente ca și din mărturisiri mai vechi, rezultă că el sosind din școala oficială, era considerat nerenăscut într'un Hristos. El se vedea pe sine însuși, cogemite preotul ortodox, fără învățătură, fără viagă, fără căldură evanghelică. De unde ar fi putut să le câștige în frigoriferele noastre oficiale! În această epocă din viața lui, el a intrat în intimă legătură cu un bizar personal teologic, al cărui nume trebuie scris cu litere mari în cronica evenimentelor bisericești de azi.

Teodor Popescu, cel ce înaintea Mântuitorului, a izgonit minciuna din viața și din gura sa, nu va tăgădui niciodată influența imensă și hotărâtoare pe care a avut-o, în transformarea sa sufletească, în iluminarea și în închegarea sa teologică — ierodiconul Dimitrie Cornilescu. De unde venea acest om, ce făcuse până aci, al cui fiu sufletesc și ucenic din

teologie era — sunt lucruri pe cari le știu toți preoții noștri și destulă lume laică.

Trei ani, T. Popescu și D. Cornilescu au lucrat împreună, ridicând comunitatea dela Cuibu-cu-Barză și zidind-o pe temelia unei Biblii traduse ad-hoc.

Amândoi se înfățișau cu prețioase doruri. Amândoi, temperamente de luptători, amândoi buni predicatori și vibrând de pasiune misionară. Ivirea lor, proiectată pe planurile pustiei noastre vieți bisericești a făcut senzație și a fost salutate, de unii, cu entuziasm. Era ceva nou, în afară de nota oficială, ceva revoluționar!

Tendința acestor oameni, dorul lor de viață nouă, proaspăt izvoră oare din fântânile Evangheliei, îi impunea cel puțin atențiunii generale. Din nenorocire, în loc să se revolte împotriva sclaviei noastre bisericești, împotriva politicei nefaste care ne jefuiește de Hristos, împotriva banalizării oficiale a tainelor și a vestei celei bune, Popescu și Cornilescu s'au revoltat... împotriva Născătoarei de Dumnezeu și împotriva Sfinților! Așa îl pregătiseră pe Cornilescu dascălii, cărțile și încubațiunea lui teologică protestantă. Așa îndrăznise el să dărâme iconostasul Pururei-Fecioare încă de pe când era în Moldova, în 1917—1918, și traducea Sf. Evanghelie (Matei 1, 24, 25) în felul următor:

„Când s'a trezit Iosif din somn, a făcut cum îi poruncise îngerul Domnului; și a luat la el pe nevastă-sa. Dar n'a trăit cu ea ca bărbat, până ce ea a născut un fiu. Acestui fiu el l-a pus numele Isus.

Cugetă cineva serios că cinstirea sfinților și rugăciunile către Născătoarea de Dumnezeu îl stânjenau pe T. Popescu, în propovăduirea lui dela Cuibu-cu-Barză?.. Era vorba de altceva. Era vorba de un sistem întreg care trebuia pus în aplicare. Era vorba de o rețea dogmatică nouă, străină de ortodoxism (din fire subtile, dar puternice și consecvente) cu care Cornilescu îmbrăcase bine sufletul bietului Tudor! Intr'o zi apropiată, toate aceste lucruri vor fi lămurite pe înțelesul tuturor.

În al treilea articol, publicat în „Dimineața“, T. Popescu scrie cu nevinovăție: „Am fost asândit bisericește, din pricina unei omisiuni... „Ce mi-am permis să fac în slujbă și anume în propozițiunea dela sfârșit, unde se spune că Isus Hristos ne miluește și ne mântuește fiindcă sfinții se roagă pentru noi... Această omisiune a fost, o chestie de conștiință care m'a privit personal... Fatală omisiune! Călcâiul lui Achile!

Ce se va alege, ce urmări va avea mișcarea pornită dela Biserica Sf. Ștefan Cuibu-cu-Barză să ne întrebăm și să socotim altă dată. Deocamdată, noi Biserica Ortodoxă, am scăpat din mână două elemente de mare valoare — D. Cornilescu și T. Popescu. Am scăpat din mână... vorba vine! Ni leau luat alții, dela nas, fiindcă noi, vai! suntem complet paralizați, fără mâini, fără picioare.

Singura întrebare, marea întrebare este acum: Ce folos putem să tragem din pățania noastră? Cum să sguduim pe cărmătorii noștri și să-i facem să înțeleagă că suntem în ajunul naufragiului nostru confesional? Aici trebuia să-și arate vitejia și devotamentul D. D. Popescu și Cornilescu. E ușor să fugi pe barca unei confesiuni străine, atunci când corabia credinții strămoșești e în primejdie; dar datoria și onoarea poruncesc să te lupti până la urmă și să te jertfești, aici lângă catargele străbune.

Biserica noastră se clatină Statul român, cu concepțiile lui moderne (izvorâte din revoluția franceză) și cu interesele lui brutale, nu ne înțelege, nu ne cruță, nu ne lasă nevinovația și neatârarea de care avem nevoie ca să putem sluji, cu rod, lui Isus Hristos. Ce suntem noi azi? Funcționari, lefegii, vânat politic trepădușii ministerului de culte! Sfințenia și sublimitatea bisericii creștine nu se împacă cu jugul acesta secular, pus pe grumajii noștri.

Nu sunt un nebun și îmi dau prea bine seama că și noi creștinii — câți mai suntem — suntem fiii aceleiași patrii și că nu putem să-i refuzăm serviciile și dajdia noastră. „Dați Cezarului, cele ce sunt ale Cezarului!“ Inșă noi avem nevoie de atâta libertate și de atâta autonomie, în treburile noastre, în cât statul să nu mai aibă prilejul să păcătuiască față cu noi și nici să ne mai ducă în ispită. Dacă statul ne fierbe în cazanul comun, ne vără în politică, ne asmute pe unii împotriva altora și mai presus de toate dacă statul — care nu crede în nimic — ține morțiși să mă învețe pe mine tainele credinței creștine și eroismul pentru împărăția lui Isus Hristos: ce se mai alege de creștinismul și de preoția mea?

Căutați și chibzuiți-oi bărbați politici cari vă iubiți neamul, o separațiune înțeleaptă, între voi și noi. Pricepeți definitiv că promiscuitatea de până acum nu poate să mai meargă. Lăsați pe mâna noastră seminariile și învățământul teologic. Dați-ne dreptul să ne alegem pe șefii noștri bisericești și dați-ne și bruma de avere ce credeți că puteți să ne dați.

Dacă vom fi vrednici să ne guvernăm singuri și să ajungem la viață bisericească mai bună: atunci ne vom bucura și unii și alții. Dacă nu vom fi în stare să ne gospodărim noi singuri și ne vom prăbuși — să fie numai păcatul nostru.

*

Cazul dela biserica Cuibu-cu-Barză ni se înfățișează acum destul de clar. Este o răsvărtire făcută în paguba confesiunii noastre și în favoarea unei confesiuni străine. Pentru primul venit și pentru cel străin de lumea bisericească, totul însemnează: oțioasă dispută teologică. Pentru cei din familie și pentru inițiați — însemnează o primă biruință protestantă și începutul durerilor.

Dacă starea noastră bisericească nu se schimbă și fabricile oficiale urmează, mai departe, să ne confecționeze preoți, dascăli și episcopi, în câteva de-

cenii toată lumea iubitoare de Hristos se va duce după Teodor Popescu, după Cornilescu și după alți revoluționari cari se pregătesc în umbră.

Dacă nu mă înșei celebrul om de stat, de acum un sfert de veac, englezul Ioseph Chamberlain, zicea despre nobilitatea Angliei, că ea seamănă cu cartoful: partea cea mai bună este îngropată. Adică voia să spună ironic Chamberlain că nobilimea engleză câtă se mai vede azi, este degenerată, fiindcă toată puterea și fala ei sunt strămoșii lorzi, cari dorm în pământ.

Intr'un înțeles cu totul altul, voi zice eu despre planta dela Cuibu cu barză: seamănă cu cartoful. Partea ei cea mai consistentă stă deocamdată ascunsă, așteptând evenimentele cari s'o sape și s'o arunce la lumina zilei.

Am vorbit despre acei intelectuali independenți, cari stau deoparte și fac aprecieri și teorii asupra actualei noastre stări bisericești. Acestora se cade să le svunem: Ajutați-ne să convingem puterea civilă că degradarea noastră de azi vine din robia politică-administrativă și luptați cu noi să dobândim autonomie! Dar ce putem să răspundem acelor intelectuali foarte numeroși, cari, plini de bravură și cu totul goi de cultură teologică, ne interpelează *sans-facon*: — De ce l-ați osândit pe Teodor Popescu? Rău ați făcut! Eu sunt sigur că are dreptate!

Răspundem cu pălăria în mână: — Dar nu se putea într'altfel!... A trecut peste învățătura ortodoxă.. Toată viața noastră bisericească și toată vechea imnologie orientală și occidentală, cultivă rugăciunea către Sfânta Fecioară și către Sfinți și îi roagă să interceadă, la Domnul, pentru noi... Rugăciunea, foarte veche, cu care încheem Sfânta Liturghie și multe alte slujbe ale noastre, este următoarea:

„Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Isuse Christoase, Dumnezeu nostru, miluește-ne pre noi!”

Zadarnic!... Așa au venit împrejurările că oricâtă fonciară dreptate am avea, intelectuali noștri (ori măcar majoritatea lor) sunt împotriva noastră. Dar nu din cauza dogmei, de care habar nu au, ci din cauza oficialității noastre, așa cum ne-a croit-o și cum ne-o furnizează Statul patron. Aici ne-a adus monopolul pe care îl are Statul asupra Bisericii și asupra dogmaticii creștine. Dacă lucrurile credinței și toată mistagogia lor sunt date pe mâini politico-administrative unde puteam să ajungem?

Dar să trecem peste intelectuali și peste pretențiile lor și să considerăm via mișcare anonimă, favorabilă celor dela Cuibu-cu-barză. Priviți toată această lume de mici burghezi și de muncitori, care se declară pentru mișcarea separatistă dela biserica Sf. Ștefan. Înțelegeți că ceea-ce o mână într'acolo este repulsiunea față de administratorul de plasă sau de agentul forței publice, îmbrăcat în odăjdii și celebrând tainele Bisericii creștine.

Mintea acestor oameni nu poate să se ridice pă-

nă la sanctitatea și la eternitatea Celor Celebrate. Ei cu cât știu și se pricep, văd numai pe oamenii cari, vremelnice, stau în biserică și, deci, toate defectele și inconformitățile lor. Această lume anonimă, simplă, bună, dornică de mângăierile dulci și d'asculte ale lui Isus Christos — și speriată și gonită adeseori de jandarmeria bisericească — această lume este partea cea substanțială, ascunsă în pământ, sub frunzele și umbrele plantei dela Cuibu-cu-barză.

Voi-vor guvernanți noștri, de toate nuanțele politice, să faceți această generoasă forțare de cugetare și să pricepați că Biserica ortodoxă — în brațele acestui Moloch materialist și ateu, care este statul modern — moare încet-încet?

Putea-vor ei să se descătuseze din interesele și din patimile partidelor respective și să întreprindă mântuirea confesiei noastre?

Iată întrebări pe cari le ridic cu îndrăzneala din ceasul marilor primejdii dar și cu deplina conștiință a urmăriilor acestei îndrăsneli.

Mă aflu preot în Biserica ortodoxă. Mă găsesc și eu pe nicovala pornită și plesnită a situației noastre bisericești și sub nevăzutul ciocan al evenimentelor gata să se prăvale. O înfricoșată poruncă a lui Isus Christos m-a smuls din lunga mea expectativă literară și m'a împins la preoție și la sacrificiu. Intre mine și jertfelnicul Domnului meu nu sunt nici venituri, nici politică, nici menajamente oficiale. Biserica ortodoxă și toată arhaica și subjugătoarea ei podoabă îmi este scumpă, nu pentru că am vre-o bogăție dela ea — căci n'am nici una — ci pentru-că am învățat s'o iubesc în ani lungi de meditare și de literatură.

Puteam eu, oare, să rămân cu brațele încrucișate și să privesc cum sunt aruncate și călcate în picioare comorile Sf. Ioan Gură-de-Aur? Trebuia să intervin și să strig măcar atât: Nebuni ce sunteți! Nu aruncam dogma sfântă și inatacabilă, din cauza păcatelor și a răceleii unei generații eclesiastice, care a crescut în școlile statului ateu?

Ce-am agonisit cu această intervenire a mea? Din partea amicilor lui T. Popescu nu mă pot aștepta decât la dușmănie și ia explozii. Iată-mă azi, în conflictul dela Cuibu-cu-barză, târând după mine, pe lângă medioacra mea notorietate literară, și un cortegiu întreg de întrebări, de nedumeriri, de denunțuri, de vociferări și de insulte. Literatura mea, confesiunile mele viața și păcatele mele, prietenia mea pentru poporul din care s'a născut, după trup, Domnul și Mântuitorul meu Isus Christos, dragostea mea pentru Sionul Regelui-Profet — toate acestea, în momentul de față, sunt adunate și clasificate cu ardoare, pentru copioase utilizări apropiate.

Dar ce-am câștigat din partea Bisericii oficiale și din partea simpaticilor noștri administratori mireni, mari și mici?...

Facă-se voia Domnului! Când am intrat în bi-

serică, la vârsta de 44 de ani, după un drum plin de păcate și de zbcium, pot eu, oare, să cred că Stăpânul meu din ceruri nu-mi va dărui nici un prilej de jertfă și de ispasă? Sunt pregătiți pentru orice. Facă-se voia Domnului!

Mai, am un cuvânt, pentru unii amici ai mei, cunoscuți și necunoscuți, cari nu mă înțeleg îndeajuns și mă întâmpină cu frunte întrebătoare. Pe aceștia îi rog să recitească bucata mea: *Clopotele din M-rea Neamțu*. Poate că, de data aceasta, vor pricepe ce însemnează devotamentul meu către această Venerabilă Străbunică, încununată cu turlile dela Neamțu, dela Cozia și dela Tismana, slăvită în lungi și trăgănate cântări bizantine și slujită de negrele și pletoasele cete ale călugărilor Sfântului Vasile. *Clopotele din M-rea Neamțu*, subt vâlul ei de poezie și de visare, înfățișează dogmă și mărturisire de credință.

Terminând acest articol și cu el seria întreagă gândul meu se întoarce, cu lentă dar stăruitoare părere de rău, către Teodor Popescu. Izbutit-am eu să mă fac priceput de el, așa cum aș dori? Ajuns-am eu să aruns destulă lumină în fântâna cauzelor din cari porcede răsvrătirea lui?

Și mai departe: Simte el — precum simt eu — puțința revenirii și a împăcării, în ciuda tuturor acestor dureri și răfuei, pe cari ni le-a poruncit datoria? Învățat-a, oare, Tudor, pe lângă celelalte lucruri din Sf-ta Evanghelie, și taina zmereniei creștine?

Osândirea lui Tudor e cu drept de apel la Sf. Sinod. Până acolo mai este cale. Și pe această cale înflorește — dumnezeiască — parabolă Fiului risipitor.

O frate! Mântuitorul să-ți aducă aminte, în fiecare zi, că vestmântul cel mai frumos, inelul de cinste și ospățul de bucurie, te așteaptă oricând, la sărmana noastră vatră ortodoxă!

G. Galaction.

INFORMAȚIUNI.

Adunarea fondului preoțesc. Joi în 31 Ianuarie n., s-a ținut adunarea extraordinară a fondului preoțesc, pentru alcătuirea noilor statute. A prezidat P. S. S'a părintele episcop Ioan. Delegații preoțimei s-au prezentat bine. Nainte de ordinea zilei protopopul Șiriei M. Lucașea, aduce părintelui Episcop omagiile și urările de bine ale preoțimei diecezane, din prilegiul decorării P. S. Sale din partea M. S. Regelui.

În esență statutele au fost votate așa cum a fost proiectate de comisia ce le-a alcătuit. Rămâne ca să fie aprobate de Conzistorul plenar și Sinodul eparhial.

Serbarea unirii principatelor. Mercuri în 24 Ianuarie 6/11 s-a serbat și în orașul nostru aducerea aminte de zilele mărețe când cele două principate române în vrăjbite și călcate în picioare de iataganul turcesc, dau mâna de înfrățire, sub un singur Vodă Ioan Cuza.

Glasul marilor bărbați Ion Brătianu, Mih. Cogălniceanu, Vasile Alexandri, pune în extaz toate sufletele românești cari într'un gând și o simțire unesc într'o singură țărișoară cele două principate; prima etapă pentru unirea noastră desăvârșită.

După masă la orele 5 s-a ținut o serbare la palatul cultural. A declamat cu multă însuflețire loc. Fortunescu, „cântec de bărbăție“ de Volbură Poiană. Dl. Ministru Vasile Goldis, cu verva și claritatea expunerii precise, a ținut o conferință bogată despre unirea principatelor. Cei ce nu cunosc istoria trecutului nostru mercuri au putut s-o îvețe dela acest erudit profesor.

Fetele dela liceul E. Gh. Birta au jucat drăguț câteva jocuri naționale, iar corul teologilor au executat cântece naționale.

Protopop nou. Marți în 29 Ianuarie și, P. S. Sa păr. Episcop Ioan a hirotesit de protopop pe Dl. Stefan Pop care a rupt pecețile unirei cu papa. Dânsul păstorește credincioșii noștri din orașelul Recaș.

† **Inmormântarea preotului Iustin Dascal.** *Lugubru sunau clopotele Bisericii din Micălaca și acelor din comunele învecinate, anunțând trista știre că un credincios ostaș a lui Christos în 20 Ianuarie st. v. și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului.*

Luni, sub conducerea părintelui protopop Traian Vățian și Mihai Lucașea noauă preoți din tract și diaconul catedralei Ioan Cioară am plecat dela sânta Biserică, ca să-l așezăm spre veșnica odihnă pe acela care ani de zile a fost robul și jertfa suferințelor sufletești și trupești.

Indoliata soție și familie cu lacrimi în ochi asculta slujba părintelui protopop tractual și impresionabilele cântări funebrele cari storc emoții sufletești și balsam alinător varsă preste spasmul durerii. În mijlocul cântărilor, acoperit de coroanele familiei, a rudeniilor și a poporului pe care ani îndelungați l'a păstorit, l'am dus la sfânta Biserică în carea cu credință nefățărîtă a slujit Domnului și din carea a răsunit glasul lui, chemând la lumină și viață creștinească, pe credincioși. Parochienii și întreg poporul din această fruntașă comună au ținut să asiste la inhumarea părintelui lor sufletelesc și lacrimile lor erau mărturii sincere despre împărtășirea durerii.

Părintele protopop, Traian Vățian, după terminarea prohodului și după rugăciunea de deslegare, a ținut panegiric și în cuvinte pline de jale aduce mângăere soției, familiei și creștinilor pentru pierderea ce o îndură toți deopotrivă, asemenea și preoțimea carea perde un devotat frate în Christos.

La groapă l'a parentat învățătorul Nicolae Cristea, ca pe membrul Asociațiunei învățătorilor ș-apoi țarina a acoperit movila nou ridicată, pe carea ceriul fulgi de argint presară, până în primăvară când zefirii câmpului și vesele flori cu dulci șoapte vor alina somnul de veci...

Raportor.

Conferințe și șezătoare la palatul cultural. Duminecă în 10 Faur, sosește în orașul nostru eruditul profesor Marin Ștefănescu, care la oarele 11 va ținea la palatul cultural o conferință despre nemuritorul Vlahuță, După masă va fi șezătorea obicinuită.

Au apărut: Iosif Olariu: Povești din Bănat, îngrijite și date în tipar de *Dr. Dimitrie Cioloca*, profesor. Caransebeș 1924. Prețul 6—Lei. Revinzătorilor în special învățătorilor rabat. Cartea cuprinde următoarele 6 povești populare foarte frumoase: 1. Împăratul Corbilor. 2. Dumnezeu și Sfântul Petru 3. Novac. 4. Trei frați orfani. 5. Busuioc și Leoștean. 6. Sorbu pământului. În lipsa mare de cărți populare, cartea „Povești din Bănat” este foarte bine venită. O recomandăm cu toată căldura pentru seriile lugi de iarnă tuturor iubitorilor de carte românească, mai ales Caselor culturale, Bibliotecilor populare și tineretului școlar, cu atât mai vârtos că în marea scumpete a hârtiei și tiparului din zilele noastre, prețul cărții este foarte mic. Se află de vânzare la Dl. Dr. D. Cioloca în Caransebeș și la toate librăriile.

Poșta redacției.

Anonimul. Cea mai urâtă specie de oameni, sunteți D-voastră „oamenii” eroi de cucută, cari pițulați în dosul unor paravane, aruncați cu pietri și noroiu asupra oamenilor cinstiți și mai vrednici ca D-voastră. Neplăcerile lor familiare, provenite din intrigi meschine, le exploatați în mod tendențios, și vânturați în lume vorbe tocmai contrare adevărului.

Preotul C. este sub orice raport mai vrednic ca D-ta și noroiul cu care voești să stropești reverenda lui cinstită, cade asupra sufletului D-tale pipernicit. Vă lăsăm însă pe toți anonimii în plata ceriului. D-zeu să vă ajute precum faceți. Și încă ceva, — să vă fie rușine.

Mai multora. Frații preoți sunt poftiți ca, predici discursuri ocazionale ori alte vorbiri să nile trimiță spre publicare, nainte de a fi rostite, ca să poată fi utilizate și de alți colegi.

CONCURSE.

Pentru întregirea parohiei vacante din comuna **Firighaz**, protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: 1. Una sesiune parohială în estenziunea ei de azi, parte arător, parte fânaț 2. Casă parohială cu intravilan. 1/2 sesiune pământ ca rescumpărare de bir preoțesc, cum a fost și în trecut 4. Ștolele legale. 5. Întregirea dotației preoțești dela stat.

Preotul ales va solvi toate dările publice după întreg beneficiul din parohie, va predica cel puțin de două ori pe lună și va catihiza la școala din loc fără altă remunerație din partea parohiei.

Casa parohială reclamă renovare radicală, care se va efectua în anul acesta.

Parohia e de cl. I., la candidare se admit și recurenți cu o calificare de cl. II., dacă nu se află nici un reflectant de clasa primă.

Recursele ajustate cu documentele necesare conform regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Firighaz, se vor înainta în termenul concursual oficiului protop. din Vinga, iar recurenții se vor prezenta în cutare Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică din Firighaz spre a se face cunoscuți poporului.

Dat în șed. Comitetului paroh. din Firighaz, ținută la 8/21 Octomvrie 1923.

În conțelegere cu: *Dr. P. Țiucra*, protopop.

—□—

1—3

Conform rezoluțiunii Vener. Consistor ort. rom. din Arad, Nr. 138/1924 pentru întregirea parohiei vacante din **Ohabaforgaci**, se scrie *din nou* concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala” pe lângă următoarele retribuțiuni și îndatoriri:

1. Usufructul sesiunii parohiale în estenziunea ei de azi și a intravilanului parohial de sub Nr. 182, după cari alesul va avea să supoarte toate dările publice.

2. Alesul va predica în biserică cel puțin de două ori pe lună, va catehiza elevilor dela școala confesională din loc după trebuință, fără altă remunerație din partea comunei bisericesti.

3. Se cere, ca alesul cu zel și cu dragoste să împlinească chemarea sa preoțească, obligat fiind să îndeplinească toate datorințele față de oficiul preoțesc.

4. Parohia e de clasa primă, dar în mod excepțional se admit și concurenți cu o calificare de clasa a doua.

5. Petițiile concursuale, adjiestate în regulă, și cu atestat de serviciu prestat, se vor așterne în termenul concursual oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, adresate comitetului parohial din Ohabaforgaci.

6. La retribuție sunt a se socoti și stolele legale și întregirea dela Stat.

7. Doritorii de a ocupa acest post, pe lângă stricta observare a dispozitului 8-lui 38 din Regulamentul pentru parohii, sunt poftiți a se prezenta în sf. biserică din Ohabaforgaci, într-o Duminecă sau sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în cele omiletice.

Intrucât reflectanții sunt din altă dieceză, trebuie să se prezinte Preasf. Sale Dlui Episcop diecezan din Arad, nainte de a concura, ca să li-se dea binecuvântarea spre a putea reflecta la pustul din ch-stie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopop.

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Dr. Romul Mager**